

Mia Kiefer

Glosar švicarske nemščine: Prvi del

Uvod

Švicarska nemščina

Nemški jezik ni le uradni jezik v Zvezni republiki Nemčiji, temveč tudi uradni jezik v Avstriji in Švici. Pri svojem dolgoletnem prevajalskem delu, kjer prevajamo tudi besedila iz Švice in Avstrije, sem ugotovila, da obstajajo precejšnje razlike v jeziku »nemške nemščine« in v jeziku »avstrijske oziroma švicarske nemščine«. Švica (in Avstrija, včasih vključno s področjem južne Nemčije) ima za določene pojme popolnoma svoje izraze, večinoma francoskega porekla, kar je razumljivo, saj je eden od jezikov v Švici tudi francoščina. Poleg tega se v »švicarski nemščini« zasledijo tudi zastareli izrazi (pripomba: nekateri švicarski kantoni so zelo konzervativni) in izrazi iz narečnega jezika. Tu sem obdelala predvsem najpogostejše izraze s področja prometa, politike, preživetja in pravosodja.

Einführung

Schweizerdeutsch

Die deutsche Sprache ist nicht nur in der BRD Amtssprache, sondern auch in Österreich und in der Schweiz. Im Laufe meiner langjährigen Übersetzungstätigkeit stellte ich fest, dass es erhebliche Unterschiede im „Deutschen“ und im „Österreichischen und/oder Schweizerdeutsch“ gibt. Die Schweiz (wie auch Österreich und einige Teile Süddeutschlands) verwendet für bestimmte Begriffe eigene Ausdrücke, die großteils romanischen Ursprungs sind (franz., ital.) Außerdem findet man im Schweizerdeutsch auch Ausdrücke, die überholt sind (Anmerkung: einige Schweizer Kantons sind sehr konservativ) wie auch mundartliche Ausdrücke. Hier werden die häufigsten Ausdrücke aus Verkehr, Politik, Unterhalt und Justiz behandelt.

švicarsko	nemško	slovensko
A		
das Abonnement	der Bezug von Zeitungen	abonma, naročilo
die Absenz	die Abwesenheit, das Fehlen	odsotnost
die Administration	Verwaltungs(abteilung) eines Unternehmens	administracija v podjetju
die administrative Umtriebe	die administrative Arbeit	administrativno delo
der Advokat	der Rechtsanwalt	odvetnik
die Akklamation	der Beifall, die Zustimmung	odobranje
der Alimentenschuldner	der Unterhaltsschuldner	preživninski zavezanec
das Altersjahr	das Lebensjahr	leto starosti
die Ambiance	das Ambiente	ambient
die Amtsentsetzung	die Amtsenthebung	razrešitev, odstavitev
Anno 1840	im Jahre 1840	leta 1840

<i>švicarsko</i>	<i>nemško</i>	<i>slovensko</i>
<i>der Anstößer</i>	<i>der Anrainer, der Anlieger, der Grundstücksnachbar</i>	mejaš, (prvi) sosed
<i>das Assoziationsabkommen</i>	<i>das Assoziierungsabkommen</i>	pridružitveni sporazum
<i>ausfällen</i>	<i>eine Strafe verhängen</i>	izreči sodbo
<i>ausmarchen</i>	<i>Grundstücke abgrenzen, mit Grenzsteinen markieren</i>	razmejiti zemljišča, tudi: interese, pravice
<i>ausrichten</i>	<i>zahlen, (aus)zahlen</i>	plačati
<i>der Ausstand</i>	<i>ausstehender Betrag</i>	manjkajoči znesek
<i>der Auszugstisch</i>	<i>der Ausziehtisch</i>	raztegljiva miza
B		
<i>bedienlich sein</i>	<i>beihilflich sein</i>	pomagati
<i>das Begehren</i>	<i>der Anspruch</i>	zahtevek
<i>die Beilage</i>	<i>die Anlage</i>	priloga
<i>der Beizug</i>	<i>die Beiziehung, Heranziehung</i>	pritegnitev, vključitev
<i>der Beschrieb</i>	<i>die Beschreibung</i>	opis
<i>das Betreffnis</i>	<i>der Teilbetrag (Geld)anteil, die Quote</i>	kvota, delež
<i>betreiben</i>	<i>beitreiben</i>	izterjati
<i>die Bewilligung</i>	<i>die Genehmigung</i>	dovoljenje
<i>das Billett</i>	<i>die Fahrkarte, die Eintrittskarte</i>	karta, vozovnica, vstopnica
<i>bis anhin</i>	<i>bis jetzt, bisher</i>	do zdaj
<i>bodigen</i>	<i>besiegen, bezwingen, erledigen</i>	obvladovati, uspešno opraviti
<i>der Bus</i>	<i>der Omnibus</i>	avtobus
C		
<i>der Chauffeur</i>	<i>(berufsmäßiger) Fahrer</i>	voznik
<i>daheim, das Daheim</i>	<i>zu Hause, das Zuhause</i>	doma
D		
<i>die Direktion</i>	<i>kantonales Ministerium</i>	kantonarno ministrstvo
<i>disziplinenübergreifend</i>	<i>fachübergreifend</i>	interdisciplinaren
<i>der Divisionär</i>	<i>der Befehlshaber einer Division</i>	divizionar
<i>das Duvet</i>	<i>das Daunendecke, die Federbett</i>	pernica
E		
<i>eindrücklich</i>	<i>eindrucksvoll</i>	učinkovit, efekten, izrazit
<i>der Einzüger</i>	<i>der Einzieher</i>	izterjevalec
<i>entlönnen</i>	<i>entlohnern</i>	poplačati, izplačati
<i>die Ersparniskasse</i>	<i>die Sparkasse</i>	hranilnica
<i>das Etablissement</i>	<i>Unternehmen, Niederlassung, Geschäft</i>	podjetje
F		
<i>fehlbar</i>	<i>einer Übertretung schuldig</i>	kriv
<i>der Führer</i>	<i>der Lenker, Fahrer (eines Kraftfahrzeugs)</i>	voznik
<i>Fürsprecher, Fürsprech</i>	<i>der Rechtsanwalt, Rechtsbeistand</i>	odvetnik
G		
<i>die Gerechtigkeit</i>	<i>die Gerechtigkeit</i>	pravičnost
<i>gesamthaft</i>	<i>gesamt, insgesamt</i>	celoten, ves
<i>das Gesuch um</i>	<i>der Antrag auf etw.</i>	prošnja, vloga
<i>die Glace</i>	<i>das Speiseeis, Gefrorenes</i>	sladoleđ
<i>gleichen tags, gleichenorts</i>	<i>am gleichen Tag, am gleichen Ort</i>	istega dne, na istem mestu

<i>švicarsko</i>	<i>nemško</i>	<i>slovensko</i>
H		
<i>die Hinterlassenen</i>	<i>die Hinterbliebenen</i>	svoji umrlega
I		
<i>die Identitätskarte im Doppel</i>	<i>der Personalausweis in doppelter(zweifacher) Ausfertigung</i>	osebna izkaznica v dveh izvodih
<i>die Immatrikulation</i>	<i>amtliche Zulassung(e-s Kraftfahrzeugs)</i>	registracija
<i>in Hinkunft, inskünftig</i>	<i>in Zukunft, fortan</i>	v prihodnje
<i>der Inkasso</i>	<i>Beitreibung, Einziehung fälliger Forderungen</i>	izterjava
<i>die Inkonvenienz innert 30 Tagen</i>	<i>die Ungelegenheit, die Unbequemlichkeit innerhalb, binnen</i>	neprilika, neprijetnost v roku 30 dni
K		
<i>der Kassier</i>	<i>der Kassierer</i>	blagajnik
<i>die Konsumation</i>	<i>der Verzehr, die Zeche</i>	konzumacija
L		
<i>lancieren</i>	<i>einführen, in die Wege leiten</i>	uvesti
<i>die Limite</i>	<i>das Limit</i>	limit, limita
<i>lismen</i>	<i>stricken</i>	plesti
<i>der Lismer</i>	<i>Strickjacke mit langen Ärmeln</i>	pletен pulover
M		
<i>der Magaziner</i>	<i>der Lagerarbeiter, Magazinverwalter</i>	skladiščnik
<i>das Majorität, das Mehr</i>	<i>die Mehrheit, die Stimmenmehrheit</i>	večina
<i>die Matur, Matura</i>	<i>der Abitur, die Reifeprüfung</i>	matura
<i>die Minorität</i>	<i>die Minderheit</i>	manjšina
<i>das Momentum</i>	<i>der Augenblick</i>	trenutek
<i>das Morgenessen</i>	<i>das Frühstück</i>	zajtrk
O		
<i>das Obligatorium</i>	<i>gesetzlicher Zwang, gesetzliche Pflicht</i>	zakonska obveza
P		
<i>parkieren</i>	<i>parken</i>	parkirati
<i>die Passage</i>	<i>der Durchlass</i>	prehod
<i>die Passagiere</i>	<i>Reisende (in der Bahn, auf dem Schiff, im Flugzeug), Fahrgäste</i>	potniki
<i>passioniert</i>	<i>leidenschaftlich</i>	strasten
<i>die Pendeuz</i>	<i>die unerledigte Sache, die Angelegenheit</i>	še odprta zadeva
<i>das Perron</i>	<i>der Bahnsteig</i>	peron
<i>das Pikett</i>	<i>die einsatzbereite Mannschaft, die Bereitschaftsdienst</i>	enota/ekipa v akciji
<i>Pneu, der</i>	<i>der Reifen, der Luftreifen</i>	
<i>Präsenz, die</i>	<i>die Anwesenheit</i>	zračnica
<i>präzisieren</i>	<i>sehr genau beschreiben, formulieren</i>	natančno opisati
<i>Proporz, die</i>	<i>das System der Verhältniswahl</i>	proporcionalni sistem
R		
<i>der Rechtsvorschlag</i>	<i>die Rechtseinwendung gegen Zwangsvollstreckung</i>	pravni ugovor zoper prisilno izvršbo
<i>das Reglement</i>	<i>die Statuten, die Satzungen, die Regelung (die Gesamtheit von Vorschriften)</i>	regulativa, pravilnik
<i>retournieren</i>	<i>zurückgeben, zurücksenden</i>	vrniti
<i>die Routenskizze</i>	<i>die Streckenskizze</i>	načrt proge

<i>švicarsko</i>	<i>nemško</i>	<i>slovensko</i>
<i>der Saisonnier</i>	<i>der Kurzaufenthalter, der Saisonarbeiter</i>	sezonski delavec
S		
<i>das Salär</i>	<i>das Gehalt, das Lohn, das Honorar</i>	plača
<i>die Schaffung</i>	<i>die Einrichtung</i>	vzpostavitev linijskega
<i>des Linienverkehrs</i>	<i>des Linienverkehrs</i>	prometa
<i>schlussendlich</i>	<i>schließlich, endlich, am Ende</i>	končno
<i>die Session</i>	<i>die Sitzung</i>	seja
<i>signalisieren</i>	<i>durch Hinweistafeln, Verkehrsschilder kennzeichnen</i>	označiti
<i>die Signatarstaaten</i>	<i>die Unterzeichnerstaaten</i>	države podpisnice
<i>das Spital</i>	<i>das Krankenhaus</i>	bolnišnica
<i>die Steigerung</i>	<i>die Versteigerung</i>	dražba
<i>der Steuerfuß</i>	<i>der Steuer(an)satz</i>	davčna stopnja
T		
<i>das Taggeld</i>	<i>das Tagegeld, das</i>	dnevnica
<i>die Taxe</i>	<i>die Gebühr</i>	voznina
<i>die Traktandenliste</i>	<i>die Tagesordnung (Versammlung, Gericht, Parlament)</i>	dnevni red
<i>das Trottoir</i>	<i>der Gehweg, der Bürgersteig</i>	pločnik
U		
<i>überbinden</i>	<i>eine Verpflichtung auferlegen, übertragen</i>	naložiti obveznost
<i>die Umfahrungsstrasse</i>	<i>die Umgehungsstrasse</i>	obvoznica
<i>der Unterbruch</i>	<i>die Unterbrechung</i>	prekinitev
<i>der Unterhaltsbeitrag</i>	<i>der Unterhaltsbetrag</i>	preživninski znesek
<i>die Unternehmung</i>	<i>das Unternehmen</i>	podjetje
<i>die Unzukömmlichkeit</i>	<i>die Unstimmigkeit, Unzulänglichkeit</i>	neskladnost, pomanjkljivost
V		
<i>die Vernehmlassung</i>	<i>die Stellungnahme zu einer öffentlichen Frage, Verlautbarung</i>	stališče, uradno (s)poročilo
<i>verunfallen</i>	<i>einen Unfall erleiden, verunglücken</i>	ponesrečiti se, doživeti nesrečo
<i>verunmöglichen</i>	<i>verhindern, unmöglich machen</i>	preprečiti, preprečevati
<i>verzeigen</i>	<i>anzeigen, Anzeige erstatten</i>	prijaviti
<i>die Volksinitiative</i>	<i>das Volksbegehren</i>	pobuda za izvedbo referenduma
<i>vorbehältlich</i>	<i>vorbehaltlich</i>	s pridržkom, da
<i>vorgängig (der Einfuhr)</i>	<i>vorausgehend</i>	prej, pred tem
<i>die Vorgehensweise</i>	<i>die Vorgangsweise</i>	ravnanje, postopanje
<i>votieren</i>	<i>eine Stellungnahme abgeben (im Parlament)</i>	podati stališče
W		
<i>die Wegekosten</i>	<i>die Reisekosten</i>	potni stroški
<i>die Wegleitung</i>	<i>die Anleitung, Unterweisung</i>	navodilo
<i>die Widerhandlung</i>	<i>die Zuwiderhandlung</i>	kršitev, ravnanje zoper
<i>wünschbar</i>	<i>wünschenswert</i>	zaželen
Z		
<i>das Zirkular</i>	<i>das Rundschreiben</i>	okrožnica
<i>der Zwischenhalt(e)</i>	<i>die Zwischenaufenthalt, der Zwischenstation</i>	postanek